

À B O N N E M E N T

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

A D R E S S E

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Novembre 1931

İ C T İ H A D

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 332

A B O N N E M A N

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdlısı

5 liradır

A D R E S

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Teşrini sani 1931

paya karşı niyazkâr idi . Bu günki Amerika , atulgan ve somurtkandır . Çünkü kavidir , zenginidir , Avrupanın alacaklısıdır .

118 sene evvle bu gün arasında bu kadar bariz bir müşabehet ve hattâ 'ayniyyet bulun-

duktan sonra neticeyi tahmin etmek güç olmasa gerek . 1813 buhranı , döntüp dolaşup «Vaterloo» da hitam buldu . 1931 buhranında böyle bir 'akibete doğru yürümediğini kim iddi'a edebilir .

M. T.

« PHYSIOLOGIE » İNSTITUT UNUN AÇILMASI RESMİ

Teşrini evvel ayının 19 unda , Haydar Paşada Tıp Fakülte sinde « Physiologie » müderrisi Dr. Kemal Cenap Bey kardaşımızın 'ilm 'aşkile çalışarak vücade getirdiği « Phy-

siologie » İnstitutünün açılması resmi Ma'arif Vekilimiz muhterem Es'ad Beyefendi'nin huzur ile yapıldı . Müderris Bey tıbbin bu şu'besinin memleketimiz de bir küçük tekâmül tarihçesini yaptı . Bu tarihçeyi yaşamış olanların olduğumuzdan , dinleyenlerin en ziyade 'alaka ve heyecanla dinleyenlerinden idik . Kemal Cenap B. Ma'arif Vekili B.E. ye hitaben dedi ki :

« Biz bu tekem - mülâtı , **Dünyanın en büyük kuvveti , 'ilm ve 'irfan kudretidir** » 'deyen ve - cizeye sadık 'aziz Cümhuriyyetin yüksek himmetinde bulduğumuz

cihetle bu taze 'ilm müessesesinin kapısının muhterem elinizle açılmasını reca ediyoruz . »

Gençliğe hitaben de : Bu gün dünya yüzünde vüku'a gelmiş olan ictima'i hadiseler neticesinde maddileşen hayat , sade bizde değil dünyanın her tarafında böyle müspet 'ilimlere sevk etmiyor : Haklı olsalar bile beşeriyetin müşterek malı olan 'ilm ve Türk 'irfanı fedakârlık bek -

liyor » dedi . Gençleri böyle müesseselerde çalışmaya da'vet etti .

Ma'arif Vekili B. E. Müderris Beyin nutkunun hitamından sonra hitap mevki'ine geçti .

Tebellür etmiş ve derinleşmiş bir kana'at mahsulu olan şu sözleri söyledi :

« Büyük rehberimiz Gazi Paşa : « **Doğrudan doğruya hayatdan ve hayatın ihtiyaçlarından çıkan 'ilmi , san'atı , fenni öğrenmelidir** » . buyururlar . İndiğimiz 'ilmi kullana - cağız ; indindiğimiz 'ilmi mutlaka kullanacağız »

Vekil B. E. , altına dikkat hattı çektiğimiz şu söz'e nutkuna hitam verdi :

«Bir millet medeniyet da'vasında ise , her şeyden evvel hayatın kıy -

melini takdir etmeli , hayatı sevmelidir...

Her günümüz 'umumun hürriyyet ve sa'a - detini istihdaf eden **Cümhuriyyet** in yükselmesine masruf olacak . »

Es'ad B. E. nin temeddün ve terakki için hayat sevgisini , hayata bağlılığı esas göstermesi alel'ade bir görüş değildir . Da'ima , hayat

«Physiologie» İnstitutunun açılma resminde hazır bulunan ve özlü bir nutk irad eden Ma'arif Vekilimiz muhterem

Es'ad Beyefendi

o kadar 'azizdir ki onun izzetini muhafaza etmek için hayat bile feda edilmelidir deriz .

Bizce XIX uncu 'asrın en büyük Fransız mütefekkirî **J. M. Guyau** nun **Esquisse d'une morale sans obligation ni sanction**,

Ya'ni vecibesiz ve mü'eyyidesiz bir ahlakın ilk planı adlı original ve çok kıymetli kitabının esası da budur .[1]

Gerek Müderris Beyin sözleri, gerek bu sözleri te'yid ve ikmal eden Vekil B.E. nin nutku

[1] Bu kitab türkceye terceme edilmiştir ve Ma'arif Vekâleti hesabına basılmak üzere Devlet Matba'asındadır.

Temaşa aleminde

YENİ EŞERLER

Bu sene tatil mevsiminde Darulbedayi artistlerinin bir kısmı Karadeniz turnesine çıktılar bir kısmı da Ertuğrul Muhsinin idaresi altında dı; kısımları Mısır Atina ve İstanbulda alınan «İstanbul sokakları» filiminin sözlü iç kısımlarını Pariste bitirdiler. İlk mütekamil ve sözlü milli bir filim olmak itibarile büyük bir kıymet ve ehemmiyeti olan bu eseri bu mevsim görecegimizi umuyoruz . Teşrini evvelle İstanbulun temaşa mevsimi başladı . Birbirinin zararına yarım salonla işlemeğe başlıyan sinemeler birbirinden güzel filimler gösteriyorlar; İstanbulun salonları seyircilere göre hem çok hem pahalıdır . Bu hem onların her hafta yeni filim bulmak itibarile kendilerini, hem de her filime koşmak yüzünden seyircileri yiprandiriyorlar .

Darülbedayi: yeni mevsime Hermann Sudermann'ın kırk senelik ömrüne ragmen tazeligini ve güzelligini muhafaza eden ve Seniha Bedri H. tarafından çok güzel ve akıcı bir üslupla terceme edilen (Namus) ile başladı . Gerek temsiliyle Darülbedayin yeni bir muvaffakiyeti olan Namusu gördükten sonra insan « Niçin bu kadar geç kaldı? » diye hayfleniyor.

dinleyenler üzerinde 'afiyet verici ve doyurucu bir ruhanî nimet te'siri yaptı . Ve bu 'ilm müessesesinin açılma resmi memleketimizin 'ilm, fen, fikir adamlarının görüşmelerinin, tanışmalarının tazelenmesine de vesile oldu . Bundan otuz beş kırk sene evvel Gülhanede bulunan **Mektebi Tıbbiyye'i Şahane** ile bu günün **Tib Fakültesi** arasındaki maddî ve ma'nevî farkı yakından görmek ve kırk sene içinde Cihan ve Türk 'ilm ve fenninin ne büyük adımlarla ilerilediğini anlamak bu toplanmanın ve dinleşmenin ikinci bir nîmeti oldu .

İkinci yeni eser Musahip zade Celâl Beyin tarihi kostümlere bürünmüş olduğu halde hemen bu günkü dille konuşan (Mum söndü) sü Kösem Sultanın torununa zehirli kurabiye yapan helvacı Üveys i'damdan kurtulmak için(Nihani) isimile mürşitlik yaparken (Gani) isminde safdil ve hastalıklı bir adamın evine geliyor, hastayı iyi ediyor ve evi tekke yapıyor, ötedenberi Ganinin parasına göz koyan Pembe H. da mürşidin telkinile Ganiye varıyor . Bu esasa Pembenin kızıyla (Müştak) ın aşkları, kızılbaşlık ayinlerine ait ba'zı teferrüatle sık sık tekrarlanan (Sultanım); (Hu eyvallah); (Destur) gibi sözler ilave edilmiş .

İsmine bakılınca tekke ve dervişlerin gizli hayatına ait tasvirler görüleceği zannedilir, fakat bir kaç söz ve imadan başka bir şey yok.

Eserin entirikası daha çok Pembe H. mın para canlılığına dayanıyor; zaten Musahib zade ağır biri mevzu' üzerinde işlemekten ziyade muhtelif tipleri birbirine lehimleyerek ve daha çok o devre ait satıcıları, dilencileri, çalgıcıları katarak meraklı ve güldürücü eserler yazmak merakındadır, ve bunda çok muvaffak da oluyor fakat bir eserde bulunan tipin yeni bir eserde